БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

№ 232.

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

233 (8453) | 1957 оной октябриин 2, среда | Сэн 20 мүнгэн

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанууд

Республикын партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд боложо байна. Мүнөө болоод байһан суглаануудые шэнжэлжэ үзэхэдэ, тэдэнэй олонхинь шүүмжэлэл ехэтэйгээр, һайнаар үнгэрнэ.

Сэмбын фабрикын партийна эхин организациин тоосоото-һунгуулиин суглаан эмхитэйгээр үнгэрөө. Тэндэ 14 хүн үгэ хэлэбэ. Предприятиингаа захиргаанай ябуулгын хойноһоо һулаар хинана, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ халирхайгаар хандана, коллективэйнгээ дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна гэжэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд партбюрое шүүмжэлээ. Парторганизациин бүхы хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан тодорхой шиидхэбэри суглаан батална абаа.

Хүдөөгэй партийна эхин организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта коммунистнууд эдэбхи ехэтэйгээр хабаадана. Хоринай аймагай «Улаан Одон» колхозой тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан һаяхан болоо. Колхоз хоёр-гурбан жэлэй саада гээгдэнги байһанаа, мүнөө түрүү ажахы болонхой. Һү, мяха, ноһо абалга хэдэн дахин дээшэлээ, колхозой олзонь ехэ болоо, колхознигуудайнь байдал улам һайжараа. Энэ артель гүрэнэйнгөө урьдахи уялгануудые хаһа сагһаань дүүргэдэг. Мүнөө жэлдэ колхоз аймаг соогоо түрүүлэн гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө, худалдаха уялгаяа дүүргэһэн байна.

Гэхэ зуура, энээгээрээ коммунистнууд һанаагаа амараагүй, харин парторганизациин секретарь нүхэр Ринчиновэй тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэхэдээ, колхозой парторганизациин, правлениин хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа. Коммунистнууд үгэ хэлэхэдээ, колхознай хүдөө ажахые улам ехээр хүгжөөхэ тухай парти, правительствын заабаринуудые зарим үеэл удаанаар бэелүүлнэ, дотоодойнгоо ехэ арга боломжонуудые, колхозуудые хүгжөөхэ талаар парти, правительствын байгуулһан шарамжатай эрхэ байдалые дутуугаар хэрэглэнэ гэжэ шүүмжэлһэн байха юм.

Ургаса хуряалгые, үрэһэ хаалгые, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгые дүүргэхэ, мүн коммунистнууд болон бүхы колхознигуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха зорилгонууд партийна суглаанай баталан абаһан шиидхэбэри соо тодорхойлогдоо. Партбюрогой шэнэ составта кандидатура дэбжүүлхэ хэрэгтэ коммунистнууд мүн лэ ариилтэ ехэтэйгээр хандаа. Шэнэ составта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн ветфельдшер нүхэр Мардаев тууса голосованиин списогтэ оруулагдангүй үлөө. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй хүдэлмэриин горьтой дутуунуудые коммунистнууд шүүмжэлһэн байха юм. «Улаан Одон» колхозой тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан тус парторганизациин хүб нэгэтэй, колхозойнгоо хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгаяа коммунистнуудай һайнаар мэдэрдэг байһые харуулаа.

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудые КПСС-эй горкомуудай, айкомуудай зүгһөө ямараар хүтэлбэрилжэ байһые КПСС-эй обкомой шалгажа үзэхэдэ, тэдэниие үнгэргэлгэдэ горьтой дутуунууд гаргадаг байһаниинь элирээ. Хэдэ хэдэн партийна организацинуудта эдэ суглаанууд шанарай талаар доодо хэмжээндэ, шүүмжэлэл багатайгаар үнгэрнэ. Зарим тоосоото элидхэлнүүд соо партийна организациин бүхы ажал-ябуулгада гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэдэггүй, партийна хүдэлмэриин һайн дүршэл согсологдодоггүй, хүдэлмэриин дутуунууд, тэдэнэй шалтагаанууд һулаар элирхэйлэгдэдэг байна. Зарим суглаанууд дээрэ илангаяа жиирэй коммунистнууд эдэбхи багатай байдаг, юрэнхы шиидхэбэринүүд абтадаг байна.

Улан-Удэ городой городской электростанциин, «Бурмонголстрой» трестын автобазын, Зүүн Сибириин түмэр замай дүрбэдэхи отделениин, модоной заводой партийна организацинуудай тоосоото-һунгуулиин суглаануудта коммунистнуудайнь 20—25 процентнь хабаадаагүй. Түмэр замай отделениин парторганизацида суглаанда хабаадаһан 34 коммунистын оройдоол 6-ниинь үгэ хэлээ. «Бурпромсоведэй» парторганизациин суглаан дээрэ правлениин түрүүлэгшэ, тэрэнэй орлогшо үгэ хэлээд лэ дүүрэһэн байна.

КПСС-эй Улан-Удын горком, городуудай болон хүдөөгэй зарим айкомууд тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудта бэлэдхэлгын, тэдэниие үнгэргэлгын хойноһоо зохихо хиналта хээгүй байшоо. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, партиин горкомууд болон айкомуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хамагай түрүүндэ секретарьнууд, бюрогой гэшүүд энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан байха юм.

«Тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудай ямараар үнгэржэ байһан тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй обком тохёолдодог дутуунуудые зайсуулхыень, саашадаа тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудые үндэр хэмжээндэ, шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл ехэтэйгээр үнгэргэхэ, тодорхой шиидхэбэринүүдые абаха ябадал хангахыень КПСС-эй горкомууд болон айкомуудые, партийна эхин организацинуудые уялгалаа.

Республикын партийна организацинуудай дүрбэнэй гурбан хубидань тоосоото-һунгуулиин суглаанууд саашадаа болохо байна. Зорилго юуб гэхэдэ, тоосоото-һунгуулиин суглаан бүхэниие һайнаар, шүүмжэлэл ехэтэйгээр үнгэргэхэ, парторганизацинуудай хүдэлмэриин дүнгые али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэхэ, түрүү дүй дүршэл согсолхо, дутуу дундануудые элирүүлхэ, парторганизацинуудай тодорхой зорилгонуудые хараалха хэрэгтэй.

Суглаанай болохо газар, саг, зүбшэхэ зүйл тухай коммунистнуудта мэдээсэхэ, тоосоото элидхэлнүүдэй текстнүүдые зохёохо, партбюрогой заседани дээрэ хаража үзэхэ, суглаанай болохо гэр байра бэлэдхэхэ гэхэ мэтын асуудалнуудые тоонгүй байжа бгто болохогүй. Парторганизациин секретариин элидхэл соо парторганизациин бүхы хүдэлмэри алишье талаһаа тон һайнаар шэнжэлэгдэхэ, тоосоото үе соо гараһан дутуу дунданууд элирүүлэгдэхэ ёһотой.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлжэ, хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлжэ шадахаар эрхэ байдал бии болгохо шухала. Октябриин 40 жэлэй ойе эрхимээр угтаха, 1957 ониие амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэмжээнүүдые хараалһан, 1958 ондо парторганизацинуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлһон тобшо һонор шиидхэбэринүүд эдэ суглаанууд дээрэ баталан абтаха ёһотой. Партийна комитедүүдэй, партийна бюрогой шэнэ составые, парторганизациин секретарьнуудые һунгахадаа парти доторой демократиин гол ёһонуудые наринаар сахижа, политическэ бэлэдхэл һайнтай, эдэбхи ехэтэй коммунистнуудые һунгаха шухала.

Партиин горкомууд болон айкомууд тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудые һайнаар хүтэлбэрилхэ, тэдэнэй ябасые анхаралтайгаар шэнжэлжэ, энэ талаар үзэгдэһэн дутуунуудые зайсуулха уялгатай.

ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи наука ба техникын талаар Ленинскэ шангуудай комитедтэ

Наука ба техникын талаар Ленинскэ шангуудай комитет 1958 оной Ленинскэ шанда табигдаһан хүдэлмэринүүдые тушаан абажа байһаар. Нёдондо жэлэйхидэл, табигдаһан хүдэлмэринүүд наука болон техникын элдэб һалбаринуудай суута мэргэжэлтэд болон олониитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар харагдаха, үзэгдэхэ байна. Энэ жэлэй ноябриин 1-дэ 1958 оной Ленинскэ шанда табигдаһан хүдэлмэринүүдые тушаан абалга зогсоогдохо юм. Үргэн арадзониие тэдэнэй хүдэлмэринүүдтэй танилсуулхын тула табигдаһан хүдэлмэринүүдэй данса болон авторнуудай нэрэ ноябриин 1-нэй һүүлээр «Известия» газетэдэ толилогдохо байна. (ТАСС).

ТЕЛЕГРАММА

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ, Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр МАО ЦЗЭ-ДУНДА

Арадай Түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай Суглаанай саг үргэлжын Комитедэй Түрүүлэгшэ нүхэр ЛЮ ШАО-ЦИДЭ

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер нүхэр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙДА

ПЕКИН

Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоор VIII жэлэй ой гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэд, Таанадые, Танаар дамжуулан бүхы ахадүү хитад арадые, Хитадай алдарта Коммунистическэ партиие болон КНР-эй Правительствые советскэ арадай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин болон Правительствын зүгһөө үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалжа, социализм байгуулха хэрэгтээ бүри ехэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди.

Социализмын түлөө тэмсэлдээ ехэ илалта амжалтануудые туйлан, хитад арад энэ гайхамшагта һайндэрөө угтажа байна. КНР-эй арадай ажахы бушуу түргэнөөр хүгжэнэ, түрүүшын табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Социализмда харша, баруунай үзэлтэй этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр эрид шууд хэгдэһэн тэмсэл пролетариадай диктатурые бүри бэхижүүлнэ, бүхы арадай политическэ талаар ушар ёһо мэдэдэг болохо ябадалые бүри дээшэлүүлнэ.

Дэлхэйн олон арадуудай дунда Хитадай Арадай Республикын улам ехэ хүндэтэй болоһыень, дэлхэйн политикада тэрэнэй ехээр нүлөөлдэг болоһыень манай үедэ боложо байгаа үйлэ хэрэгүүд хододоо элитээр харуулна. Колониализмда эсэргүүсэн, дарлагдаһан үндэһэ яһатаниие бүрин сүлөөлхын түлөө Хитадай Арадай Республика эрид шууд тэмсэнэ. Ниитын ямаршье байгууламжатай һаань—илгадгүй бүхы оронуудтай һайнаар харилсаха гэжэ тэрэ саг үргэлжэ эрмэлзэнэ.

Советскэ Союз Хитад хоёрой ахадүү ёһоной хани барисаан жэл ерэхэ бүри батажан хүгжэнэ гэжэ совет арад айхабтар ехээр баярлан тэмдэглэнэ. Бидэнэй хани барисаатай байхадал эб найрамдалай дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байһан социалистическэ лагерь хододоо түгэс хүсэтэй байха гээшэ. Гэхэтэй хамта, манай хани барисаан шэнэ ажабайдал байгуулхадаа хоёр арадай ахадүүгэй ёһоор харилсалгын һайн һайхан үльгэр жэшээ боложо үгэнэ.

Социализм байгуулжа байгаа агууехэ хитад арадта алдар соло!

Зургаан зуу миллион зонтой арадые социалистическэ замаар хүтэлжэ ябаһан Хитадай Коммунистическэ партида, КНР-эй Правительстводо ахадүүгэй халуун амар мэндэ хүргэе!

Советскэ Союз Хитад хоёрой хэтэ мүнхын, таһаршагүй хани барисаан улам бэхижэн мандаха болтогой!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь Н. ХРУЩЕВ.
ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. БУЛГАНИН.

Москва, Кремль.
1957 оной сентябриин 30.

ТЕЛЕГРАММА

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр нүхэр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙДА

ПЕКИН

Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоор VIII жэлэй ойтой дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэр Чжоу Энь-лай Танда халуун баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлахыетнай, ахадүү хитад арадай һалбаран хүгжэхыень Танда хүсэнэб.

ССР Союзай Гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. ГРОМЫКО.

1957 оной сентябриин 30.

Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоор VIII жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада болобо

Хитадай Арадай Республикын тогтоогдоһоор VIII жэлэй ойе советскэ хүнүүд баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна. Үнгэрһэн сагай туршада 600 миллион зонтой хитад арадай агууехэ түүхэтэ илалтануудые туйлаһандань социалистическэ лагериин оронуудай ажалшадтай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнтэй хамта совет арад ехээр баярлажа байна.

Сентябриин 30-да ниислэл хотымнай олониитын түлөөлэгшэд сугларжа, энэ баярта ойдо зорюулагдаһан суглаа Союзуудай байшангай Колонно зал соо үнгэргөө. Предприятинуудай хүдэлмэришэд, наука, культурын ажал-ябуулагшад, студентнэр, Хитадай посольствын хүдэлмэрилэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд эндэ сугларaa.

ВЦСПС-эй секретарь И. П. Гуреев тобшохон үгэ хэлэжэ, суглаа нээбэ.

Хитадай Арадай Республикын VIII жэлэй ой тухай элидхэл «Правда» газетын главна редактор П. А. Сатюков хээ.

Һүүлээрнь Хитадай Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ элшэн сайд Лю Сяо үгэ хэлэжэ, баярай суглаа эмхидхэгшэдтэ, мүн тэндэ сугларһан бүхы хүнүүдтэ халуун баясхалан хүргэбэ.

Суглаанай һүүлээр концерт боложо, советскэ искусствын элитэ, мэдээжэ артистнар тэрээндэ хабаадаа. (ТАСС).

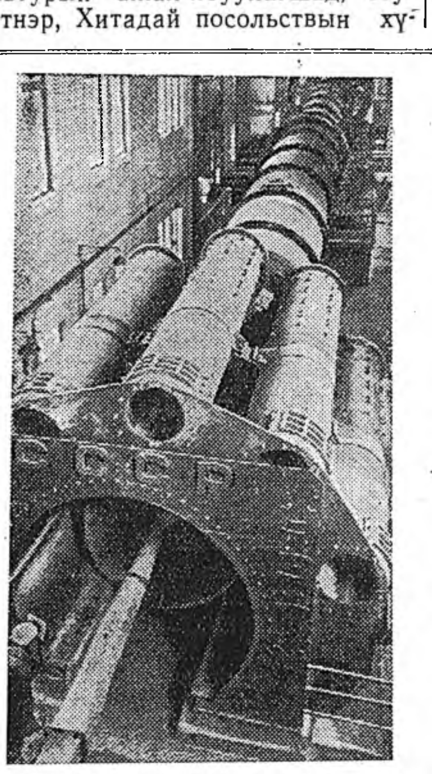

Силикатна хирпиисэ бүтээдэг Брянскын заводто извёстко галдаха цех бэлэн болоо. 75 метр утатай эрьелдэдэг пеэшэн соо извёстко галдагдана. Энэ пеэшэн жэлэй туршада 60 мянган тонно извёстко галдажа гаргаха шадалтай.

Шэнэ цехын хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо хэдэн зуу мянгаар олон хирпиисэ һарын туршада бүтээгдэдэг болохонь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: извёстко галдаха, 75 метр утатай эрьелдэдэг шэнэ пеэшэн харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Украинска ССР. Харьковска шудхалаагай-механическа завод 5 тонно ашаа үргэдэг башенна крануудые бүтээнэ. Эдэ кранууд барилгада хэрэглэгдэдэг. Орон дотор гэр байрые улам олоор баридаг болохо тухай парти, правительствын шиидхэбэридэнь харюу болгон, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 25 процент олоор крануудые энэ жэлдэ бүтээхэ гэһэн уялга завод абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой эрхим хүдэлмэришэд А. В. Каплун (баруун гарһаа) А. Н. Колодяжный хоёр кран хабсаргажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Түнхэнэй, Тарбагатайн, Бичурын, Кударын, Прибайкальска болон бусад аймагуудай колхознигууд гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа һаяар дүүргэхын түлөө тэмсэгты!

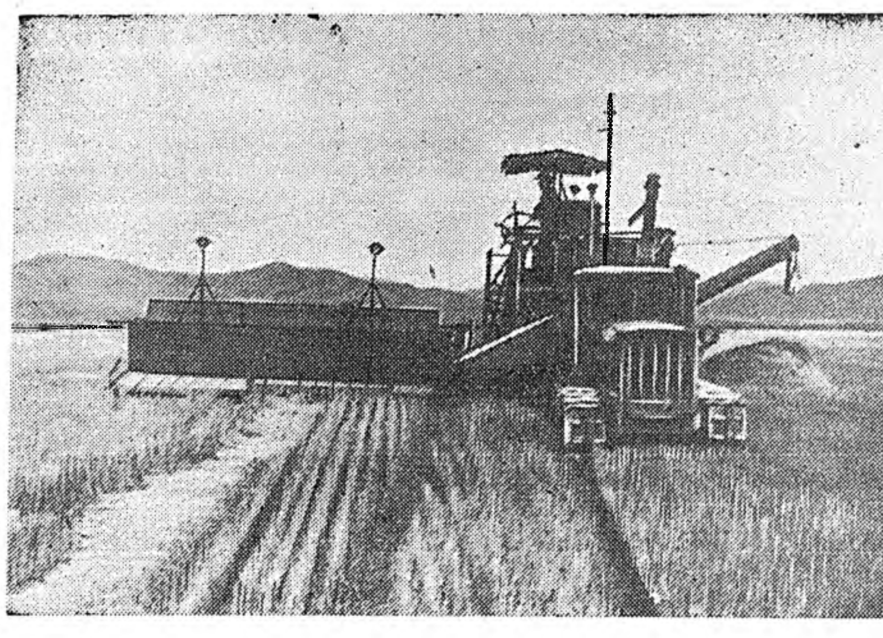

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй суута комбайнер—лафетнэ жаткын машинист Изот Кривогорницын «Путь Октября» колхозой поли дээрэ «С—6» комбайнаар таряа суглуулан сохижо ябана. Д. Болхоевой фото.

Гүрэндэ 550 мянган пүүд таряа тушаагаабди

В. БОЛЬЩАКОВ, КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтахын түлөө манай аймагай колхознигууд, МТС-үүд болон совхозой хүдэлмэрилэгшэд үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

Энэ ехэ тэмсэлэй охин дундуур мүнөө жэлэй ургаса хуряалга үнгэржэ байнхай. Аймагай колхозууд болон совхозой поли дээрэ ороһото культурануудай бараг һайн ургаса гараа. Зарим колхозуудта гектар бүриһөө 11—12 центнер шэниисэ хуряагдана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригада (бригадирынь нүхэр Афанасьев) шэниисынгээ бүхы тарилгын гектар бүриһөө 12 центнер ургаса абаа. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи бригада (бригадирынь нүхэр Новокрещенных), Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз бүхы тарилгынгаа гектар бүриһөө 11 центнер шэниисэ хуряажа абаһан байха юм.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгада хэдышье ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоо һаа, колхознигууд болон механизаторнуудай шэн зоригто ажалай ашаар хүдөө ажахын энэ шухала кампани эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр аймагай олонхи колхозууд ороһото культуранудаа бүхыдэнь тооной хуряажа дүүргэнхэй. Ждановай, Сталинай (Моргентын), Логовскиин, Ворошиловай, Дзержинскиин, Кировэй (Харлан) нэрэмжэтэ колхозууд эртын ороһото культурануудые эгээл түрүүн хуряажа дүүргээ.

Эдэнэр нэн түрүүн ургаса хуряалгадаа түрүү арга—амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэбэ. Совхоз болон колхозуудай полинууд дээрэ 68 лафетнэ жатка хүдэлөө. Таряанаймнай 45 процентнь амяарлан хуряагдаа. Лафетнэ жаткын машинистнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ совхозой механизатор Вениамин Басанов түрүүлжэ гаранхай. Энэ машинист үдэртөө 50 гектар хүрэтэр хадаһан байха юм.

Аймаг дотор 168 комбайн хүдэлһэн байна. Тэдэнэй дунда Бичурын МТС-эй комбайнернууд нүхэд Исаев, Ткачев, Охин-Булагай МТС-эй комбайнернууд нүхэд Перевалов, Ванчиков болон бусад эрхим ажалаараа шалгарна.

Комбайнуудһаа гараһан таряае удаан хэбтүүлэнгүй, тэрэ дарыдань сэбэрлэжэ, хатаажа абахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргагдаа. Таряанай тоогууд дээрэ 8 «ВИСХОМ», 7 «Кузбасс», 11 «ПЗС-3» сушилканууд үдэр һүнигүй хүдэлжэ байнхай. Мүн тоог бүхэндэ таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри электрын хүсөөр хэгдэдэг болоо.

Колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд ургаса хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалгые хурдан түргэнөөр ябуулхын түлөө нилээд ехэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулна. Колхозуудай 22 тоог дээрэ агитпунктнууд хүдэлдэг. Хээрэ поли дээрэ, тоог дээгүүр хүдэлмэрилэгшэдые эдеэ хоолоор хангаха талаар саг соогоо хэмжээ абтаа һэн.

Гүрэндэ таряа зөөлгэдэ 150-яад автомашина хүдэлжэ байна. Тэдэнэй дунда «Союззаготтрансын» автоколонно (начальнигынь нүхэр Горбадей) 40 автомашина табижа, һаадгүйгөөр хүдэлөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозуудай зуу гаран автомашина бэлэдхэлэй пунктда таряа зөөнэ. Тэдэнэй дундаһаа шалгаржа гараһан шофернууд олон. Таряа зөөлгэдэ ябаһан шофернуудые урмашуулхын түлөө нормоһоо гадуур ябаһанайнь түлөө нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг.

Партиин айком болон аймгүйсэдком социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Таряа тушаалгаар дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, түрүү колхоздо партиин айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. Комбайнернуудай мүрысөөнэй дүн табан хоног бүри бүридхэгдэжэ, түрүү агрегадта МТС-эй зүгһөө дамжуулгын Улаан тугхан, мянган түхэриг шанхайгаар барюулагдадаг.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые абаһанай ашаар Ждановай, Чапаевай, Ворошиловай, Дзержинскиин, Сталинай (Моргентын), Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд бултанһаа түрүүн таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө сүм дүүргээд, түсэбһөө гадуур тушааха уялгаяа бэелүүлжэ байнхай.

Үсэгэлдэр аймагнай таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө бүхы дээрээ дүүргэжэ, Эхэ орондоо 550 мянган пүүд таряа, тэрэ тоодо 458 мянган пүүд шэниисэ тушааба.

Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур 100 мянган пүүдһээ дээшэ таряа худалдаха гэһэн уялгаяа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэбди.

Зелёнко, солоомоёо хуряанагүй

Ойрын жэлнүүдтэ малайнгаа ашаг шэмые хоёр-гурба дахин дээшэлүүлхэ гэжэ Закаменай аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид социалистическэ уялга абаһан юм. Энэ зорилгодоо хүрэхын тула, хамагай түрүүндэ, маллаа үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ элдэб янзын тэжээл хуряажа абаха хэрэгтэй байгаа. Теэд энэ колхоз мүнөө намар орой болотор бүдүүншье, шэмэтэшье тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй. Үбһэ хуряаха түсэб 69 процент, силос дараха түсэб 32 процент дүүргэгдэә.

Үбһэ тэжээл иимэ багаар бэлдэһэн аад, мүнөө Закаменда хэдэн дахин саһанай оротор зелёнкоёо хуряагаагүй, полинууд дээгүүр комбайнһаа гараһан солоомоёо суглуулжа сомоогүй байдагынь гайхалтай. Мүнөө зелёнкын хахадынь шахуу сабшагдаагүй зандаа. Поли дээгүүр тараагдаһан солоомо, мэхиинэ үригдэжэ байна.

А. Дамдинов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Артелиингээ ниитын ажахые бэхижүүлхын*) түлөө парторганизацимнай тэмсэл

Манай колхозой партийна организаци партиин 47 гэшүүдһээ, табан кандидадһаа бүридэнэ. Тэдэнэй нилээд олониинь дээдэ, хүсэд бэшэ дээдэ, дунда һургуулитай юм. Коммунистнууднай 1920 онһоо 1950 он хүрэтэр стажтай хүнүүд юм.

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ манай партийна организаци колхозойнгоо правлениин ажал-ябуулгын хойноһоо хиналта бэелүүлжэ, ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ колхозниктуудые элсүүлжэ шадаха яһала хүсэтэй байһаниинь элирнэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхын түлөө колхозниктуудай тэмсэлые колхозуудай партийна организацинууд толгойлхо ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум зааһан байна. Тиимэһээ партийна организациин бүхы ажал-ябуулгань артельнэ ажахые хүгжөөн дэбжээхэ, колхозниктуудай байра байдалые, ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ сүм зорюулагдадаг гээшэ.

Партийна организацинууд хадаа ажахын бэшэ, харин политическэ организаци байһаниинь мэдээжэ. Хэды тиимэшье һаа, ажахын хэрэгүүдтэ хамааралсангүй байжа тэдэнэр шадахагүй юм. Харин партийна организацинууд ажахын асуудалнуудые шиидхэхэ тусгаар партийна арга оноолтой байдаг гээшэ. Тайлбарилан хэлэбэл, тэдэнэр колхозой правлениин ажал-ябуулгын хойноһоо хиналта хэхэ эрхэтэй юм.

Колхозойнгоо правлениин ажал-ябуулгые хинаха эрхэсэ бэелүүлхэдээ манай партийна организаци иимэ тобшолол хэһэн байна. Колхозой правлениин хүтэлбэридэ горьтой дутуунууд бии: хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри орхигдошонхой, малшадай байха гэр байра хангалтагүйгөөр баригдана, ажалай бүтээсэ удаанаар дээшэлнэ гэжэ тодорхойлһон байгаа.

Тиимэһээ артелиин ажабайдалда тон шухала болохо асуудалнуудые, тусхайлбал, хонидой тоо толгой олон болгохо, ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха, малшадай гэр байра болон культурно-ажаһуудалай байшангуудые бариха, артелиин ажахые хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёохо, комплексно бригадануудые эмхидхэжэ, ажалай тоосоондо орохо сахэ мэтын асуудалнуудые партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ партийна организацимнай шиидэһэн байха юм.

Эдэ бүхы асуудалнууд партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэринүүд абтаад, һүүлээрнь партийна бюро тэдэниие бэелүүлхэ бодото хэмжээнүүдые абаһан байна. Ямар нэгэн асуудал партийна суглаанда зүбшэхын урда тээ, тус асуудалые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэг, коммунистнууд болон эдэбхитэдые тус асуудал бэлэдхэлгэдэ олоор хабаадуулдаг байнабди. Жэшээлхэдэ, хонидой тоо олошоруулха, ашаг олзыень дээшэлүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхынгээ урда тээ шэнжэлэл хэжэ, хони үсхэбэрилгын ехэ олзотой байһые тодорхойлон харуулһан байгаабди. Хэрбээ 1956 ондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз бүхы дээрээ 2 миллион 96 мянган түхэриг олзо оруулһан байгаа һаа, тэрэнэй 1 миллион 168 мянган түхэриг гү, али 55 процентнь хонин ажалһаа ороһон байха юм. Тэрэ мүртөө хони үсхэбэрилгэдэ ажалта үдэр үсөөнөөр гарадаг байна. Хэрбээ 1956 ондо хамта дээрээ 214 мянган ажалта үдэр гаргашалагдаһан байгаа һаа, хони үсхэбэрилгэдэ 50 мянган ажалта үдэр гараһан байха юм.

III. Партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри

Хонин ажалай олзотой байһые харуулһан мэдээнүүдэй партийна суглаан дээрэ дурсагдахада коммунистнууд манай колхозой эрхэ байдалда хони үсхэбэрилгэ ажахымнай олзо ехэтэй һалбари болоно гэжэ үшөө дахин этигээ һэн. Мүн партийнабэшэ колхозниктуудшье энээндэ үнэмшэн этигэһэн байна. Юуб гэхэдэ, нэмэл партийна суглаан үнгэргэгдэжэ, тэрээндэ 25 түрүү хонишод, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозой эдэбхитэд уригдаһан байгаа. Тиигэжэ партийна организаци өөһэдынгөө табиһан асуудалай зүб байһые гансахан колхозой правленидэ бэшэ, мүн эдэбхитэдтэ этигүүлжэ шадаһан байна.

Артельнэ ажахые хүгжөөлгэдэ мүн лэ шухала удхашанартай—ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан дээрэ табигдаһан байгаа. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ ажал хүдэлмэри оньһожоруулгаһаа болохоһоо гадна, мүн ажалые эмхидхэлгэһээ ехээр болодог гээшэ. Ушар нимэһээ хэдэн миллион түхэриг олзо оруулдаг манай колхоздо ажал эмхидхэлгын шэнэ арга онолдо, тайлбарилан хэлэбэл, комплексно бригадануудые эмхидхэжэ, ажалай тоосоондо орохо саг тулажа срээ гэжэ манай парторганизаци тобшолол хэһэн байха юм. Энэ асуудалые эгээн түрүүлжэ коммунист Будаев табиһан байгаа. Тиигээд тус асуудал партийна нэмэл суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, коммунистнууд, мүн партийнабэшэ нүхэд парторганизациин үүсхэлые һайшааһан байха юм.

Партийна организаци правлениин ажал-ябуулгын хойноһоо хиналта бэелүүлхэдээ, хамагай түрүүндэ, колхозой правленидэ, мүн колхозниктуудта өөһэдынгөө табиһан асуудалай зүб байһыень этигүүлхэ гэжэ оролдодог байха юм. Партийна организаци правлениин хүдэлмэриин алдуу дутууе элирүүлжэ, партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсээд, шиидхэбэринүүдые абахаһаа гадна, эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, дутуунуудаа усадхахадань ойлгууламжынгаа хүдэлмэреэр правленидээ туһалдаг байна. Энэ хэрэгтэ манай агитаторнууд ехэ үүргэ дүүргэдэг. Тиихэдээ политическэ хүдэлмэриин бүхы аргануудые хэрэглэһэн байгаабди. Тиигэжэ агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, ажалай тоосоон тухай партбюрогой гэшүүд элидхэлнүүдые хэдэг, мүн колхозой барламал газетэдэ бэшэгдэдэг байһан юм. Жэшээлхэдэ, бюрогой гэшүүн нүхэр Будаев ажахын тоосоон тухай элидхэл хэһэн, агитатор Б. Галсанов хурьгадые лажа абаха тухай хонишодтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Комплексно бригадануудай ажалай тоосоондо орохо тухай «Барханай колхозник» гэжэ барламал газетэдэ статья толилогдоһон байгаа. Тэрэшэлэн, малшадай үдэр үнгэргэгдэһэн бригада, фермэнүүдтэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд хэгдэжэ, тэдэ асуудалнуудаар партийна суглаанай абаһан шиидхэбэринүүд малшадта ойлгуулагдаһан байгаа.

Правлениин ажал-ябуулгын хойноһоо амжалтатайгаар хинахын тулада коммунистнуудай экономическа һуралсал үнгэрэгшэ жэлдэ эмхидхэһэн байнабди. Хүдөө ажахые шудалха семинар эмхидхэгдэһэн юм. Колхозой ажалай тодорхой асуудалнуудые шудалан үзэһэнэйнгөө ашаар коммунистнууднай колхозойнгоо ажалые бүри гүнзэгы һайнаар мэдэдэг болоо. Ажахын жэлэй дүн гаргахадаа колхоздо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ябадалай ямар удхашанартай байһаниие һайнаар ойлгоһон байна.

1953 онойхитой сасуулбал мүнөө колхознай эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ һү 168 процентээр, мяха 200 процентээр, нооһо 251 процентээр ехые абаһан байна. Хэрбээ 1955 ондо колхоздо центнер нооһо абахын тулада 193 ажалта үдэр, центнер һүндэ—9,8 ажалта үдэр, центнер мяханда—39,3 ажалта үдэр гаргашалагдаа. Тиихэдэ 1956 ондо бүри доошоо орожо, центнер нооһондо 134, һүндэ—7,6, мяханда—29 ажалта үдэр гаргашалагдаһан байна. Энээниие шэнжэлжэ үзэһэнэйнгөө һүүлээр партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, ажалай тоосоондо орохо гэжэ шиидэһэн байгаабди.

Партийна хиналта гээшэ олониитын хиналта юм. Тиимэһээ иимэ хиналта бэелүүлхын тулада колхозойнгоо ажахын гол һалбаринуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиһан байнабди. 55 коммунистнуудаймнай 25-ниинь мал ажал дээрэ, 7-ниинь барилгада, 5-ниинь тариян ажалда, бэшэнииинь элдэб хүдэлмэридэ ажалладаг байна. Комплексно бригада бүридэ партийна группанууд байгуулагданхай. Коммунистнууд колхозно үйлэдбэриин элдэб участогуудта ажаллахадаа ажал хүдэлмэридөө жэшээ харуулхаһаа гадна, хүдэлмэриин дутуу дунданууды элирүүлжэ, түрүү дүй дүршэл колхозниктуудай дунда дэлгэрүүлжэ, колхозойнгоо правленидэ ехэ туһа хүргэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, коммунистка нүхэр Миндарова залуу мал зүбөөр түлжүүлхэ тухай асуудал нэгэ зүблөөн дээрэ табижа, тэрэнь һайшаагдаһан, тиигээд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ туһалһан байна. Коммунистнуудые ажахынгаа шиидхэхы һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табихаһаа гадна, тэдэнэй эдэбхи хэшээл дээшэлүүлхэ шухала юм. Партийна даалгабари гээшэ коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай. Манай коммунистнууд агитатор, пропагандист гэхэ зэргын партийна даалгабаринуудтай байдаг. Гэбэшье, зарим коммунистнууд эрдэм багатай дээрэһээ иимэ даалгабари дүүргэжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ зарим коммунистнуудта ажахын талаар партийна даалгабари үгэдэг байнабди. Жэшээлхэдэ, коммунист Б. Цыреновтэ залуу хонишодые һургаха даалгабари үгэһэн байгаабди. Тэрэ үнгэрэгшэ үбэл хоёр залуушуулые хони хараха ажалда һургаһан байна. Тиигэжэ бүхы коммунистнуудай ямар нэгэн даалгабари дүүргэдэг болонхой. Тэрэнэй ашаар коммунистнуудай эдэбхи дээшэлдэг байна.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Фермэнүүд дээрэ гурбан культбаза, гурбан улаан булан бии. Культбаза бүридэ 300—500 номтой библиотекэнүүд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэндэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд, уран зохёолой номууд бии. Культбазануудта һара бүридэ «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэжэ, ямар нэгэн шухала асуудалаар элидхэл хэгдэдэг, мүрысөөнэй һарын дүн гаргагдажа, түрүү малшад шагнагдадаг. Һүүлээрнь кино гү, али концерт табигдадаг байна.

Парторганизациин агитколлектив 25 агитаторһаа бүридэдэг юм. Мүн хүдөөгэй лектори хүдэлмэрилдэг. Агитаторнууд нүхэд Б. Будаев, Х. Будаев, Б. Галсанов болон бусад һайнаар хүдэлмэрилдэг байна. Жэшээлхэдэ, агитатор нүхэр Х. Будаев малшадта газетэ, журнал уншажа үгэдэг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Олониитэдэ харша, бусадай хүзүүн дээрэ амидарагшадтай бүри шангаар тэмсэдэг болохо тухай шэнэ хуулиин проектээр һаяхан хөөрэлдөө үнгэргөө. Мүнөө Октябриин 40 жэлэй ой тухай тезисүүдые колхозниктуудта тайлбарилжа үгэнэ.

Барламал газетын хуудаһанууд дээрэ агитаци ябуулагдадаг. Тэндэ социалистическэ уялганууд, мүрысөөнэй һара бүриин дүн гэхэ мэтэ толилогдожо байдаг. Харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэлгэдэ парторганизаци горьтой анхарал хандуулна. Культбаза бүридэ колхозой хүгжэлтын табан жэлэй түсэб гоёор найруулан бэшэгдэжэ үлгэгдэнхэй. Мүн лозунгнууд, плакадууд, зурагууд бии.

Малшадай социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэл һара бүри гаргагдадаг.

Партийна организациин үүсхэлээр колхоздомнай түрэл хизаараа шэнжэлхэ музей эмхидхэгдээ. Энэ музей ажалша бэрхэ арга оноолтой колхозниктуудай дүй дүршэл дэлгэрүүлэлсэхэ юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ манайда олон дутуунууд бии. Гахайн, шубуунай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Зарим агитаторнууднай колхозниктуудтай хөөрэлдөө үсөөнөөр үнгэргэдэг, фермэнүүдэй ажал хүдэлмэри тухай һонирходоггүй байха юм. Мүн партийна эмхидхэлэйшье хүдэлмэридэ дутуунууд бии. Энэ дутуунуудаа зайсуулха хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Г. Дамбаев, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

*) Эхиниинь. Манай газетын сентябриин 25, 27-ной номернуудта.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛ[illegible]

Ворошиловград. Октябриин революциин нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысэн, «ТЭ-3» гэжэ хүсэтэ тепловозуудые бүтээдэг болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ТЭ-3» тепловоз хабсаргагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Дүршэлтэй шофёр

Улан-Удын нэгэдэхи автотранспортна контородо Григорий Максимов хэдэн жэлэй туршада шофёроор хүдэлмэрилжэ байнхай.

Нүхэр Максимов хаанашье—Курумкан, Баргажан, Зэдэ, Закаменай районуудта ябахадаа даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Энэ нүхэр өөрынгөө машиные шадамараар жолоодожо, хэдышье бэрхэшээлтэй газарнуудые аюулгүйгөөр гаталан гарадаг. Нүхэр Максимов Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсахадаа ноябриин долоон болотор абаһан уялгаяа дүүргэхэб гэһэн байгаа. Эдэ үдэрнүү[illegible] тэ Григорий Максимов үгэдөө [illegible] рэжэ, ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ т[illegible] сэбые һаяхан дүүргэбэ.

—Жолоодожо ябаһан машинай һайнаар харууһалаад байбал, түс[illegible] заатагүй дүүргэгдэдэг юм, — гэж[illegible] нүхэр Максимов хөөрэнэ.

Нүхэр Максимов машинаяа кап[illegible] тальна заһабарилгын һүүлээр 1[illegible] мянган километр ябуулаад бай[illegible] Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанд[illegible] орходоо 80 мянган километрээр е[illegible] болоно.

И. Сокол[illegible]

1000 центнер таряа түсэбһөө гадуур тушаахань

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Козлов) аймаг соогоо түрүүлжэ, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэбэ.

Гүрэндэ 1956 центнер тариян тушаагдаа.

Мүн «Улаан Туяа» колхоз (түрүүлэгшэнь Э. Жанчипов) гүрэнтэйгөө сүм тоосоо. 3 мянга гар[illegible] центнер тариян тушаагдаад бай[illegible] Энэ колхоз түсэбһөө гадуур үшө[illegible] 1000 центнер таряа гүрэндэ худа[illegible] дахаар хараална.

Аймагай колхозууд таряа т[illegible] шаажа үргэлжэлһөөр.

Манай корр.

Ярууна.

7 2 д у р а д х а л

Мяха-консервын комбинадай заводууд болон цехүүдтэ үнэтэ дурадхал оруулгын һара үнгэргэгдөө һэн. Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойдо зорюулагдан богонихон сагай хугасаа соо 72 үнэтэ дурадхал суглуулагдаһан байна. Мүнөө эдэ дурадхалнууд бултадаа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 400 мянган түхэригэй алмалта болобо.

Комбинадай эдэбхитэдэй нэгэн—слесарь Савельев хоёр дурадха[illegible] оруулжа, 6500 түхэригэй алмалт[illegible] хэһэн байна. Мүн мал үүсэлдэг за[illegible] водой слесарь Таракановский гур[illegible] бан дурадхал оруулаа. Мүнөө ком[illegible] бинадай техническэ таһагта хүдэл[illegible] мэришэд, инженернүүд ба техни[illegible] гүүд үдэр бүри олон дурадхалнуу[illegible] дые оруулна.

А. Шестаков.

4 гэр ашаглалгада оруулагдаба

Паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, хүдэлмэриингөө бүтээсые улам дээшэлүүлнэ. Тиихэтэеэ хамта, эндэхи хүдэлмэришэд гэр байра барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Сентябриин 27-ной үдэр 4 шэнэ гэр ашаглалгада оруулагдаа. Эдэ гэрнүүд соо вагон хабсаралгын, транспортна цехүүдэй, 3-дахи һургуулиин, коммунальна г[illegible] байрын таһагай 8 бүлэнэр нүүн ор[illegible] хонь. Гэр байра барилгаар цехүү[illegible] хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөн[illegible] коммунальна гэр байрын таһагай[illegible] хид түрүү һуурида гаранхай. Эд[illegible] нэр баригдажа байгаа 5 гэрэй 4[illegible] ыень ашаглалгада оруулаа.

С. Черненко.

ОПЕРО, БАЛЕДЭЙ ТЕАТРЫН ШЭНЭ СЕЗОН

Ленинэй Орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр творческо эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда мүнөөдэр театральна шэнэ сезоноо нээхэнь. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо мүнөө жэлэй сезон онсо илгаатай, бүри һонирхолтой, ехэ харюусалгатай байһыень манай коллектив һайн ойлгоно. Юуб гэхэдэ, Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй алдарта ой дүтэлжэ ерээ. Бүхы совет арадтаяа хамта манай коллектив энэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угталсаха гэжэ оролдолго гаргана.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэ энэ жэлэй репертуарые хараалхадаа уран һайхан, удха түгэс томо-томо зохёолнуудые хүдэлмэриингөө түсэбтэ оруулһан байгаабди. Жэшээнь, советскэ композитор Т. Н. Хренниковэй зохёоһон «Шуурган соогуур» гэжэ оперо, дэлхэйн балетнэ искусствын нангин дээжэ—«Нойрсожо байһан сэбэрхэн басаган» гэжэ Чайковскиин балет мүнөө жэл харуулагдахань. Шэнэ сезоноо эрхэбэшэ оперо харуулжа эхилдэг байһан заншалаа эбдэжэ, мүнөө «Нойрсожо байһан сэбэрхэн басаган» гэжэ балет харуулхамнай. Нэгэ хэдыхэн жэлэй урда тээ иимэ хүшэр хүндэ зүжэг табихамнай гэжэ һанаашалхашье аргагүй байгаабди. Юундэб гэхэдэ, энэ зүжэгые табихадаа, артистнар олоор хабаадажа, дээдэ мэргэжэлтэй байхаһаа гадна, техническэ талаараа орёошье, ехэ зөөришье гаргагдаха зэргэтэй. Тус баледые табихада орёо бэрхэ байһаниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, жэшээнь, оронойлмнай үсөөхэн лэ театрнууд тэрэниие табидаг юм.

Манай театрта энэ зүжэгые табиулһан, театрын гол балетмейстер М. Заславский, дирижер В. Маймескул, уранзурааша, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша М. Е. Шестакова гэгшэд Чайковскиин гайхамшагта зохёолой удхые зүбөөр гаргаха гэжэ оролдоһон байна. Хорото муу юумые, харша дайсаниие, харанхы мунхаг хүсэниие һайн һайхан юумэн, инаг дуран, ажабайдалай сарюун хүсэн заабол илаха гэһэн хүниие энэрэлгын бодол энэ зохёол соо элеэр харуулагдана.

Энэ зүжэгтэ РСФСР-эй габьяата артистка Лариса Сахьянова, БМАССР-эй габьяата артистнар Юлия Семенова, Цыден Бадмаев гэгшэдтэй хамта, Ленинградай хореографическа училищи дүүргэгшэд Вера Кукол, Эльвира Кондратьева, Клавдия Баранова, Элефтина Батубаева, Петр Абашеев, Анатолий Мягкий, Виктор Дамбиев, Юрий Баранов ба бусад хабаадалсана. Энэ баледые табихадаа, манай артистнар харагшадайнгаа урда шалгалта үгэхэнь гээшэ.

Агууехэ Октябриин һайндэртэ мүн «Шуурган соогуур» гэжэ зүжэг зорюулагданхай. Мүнөө СССР-эй арадай артист Г. Ц. Цыдынжапов, гол дирижер В. П. Карпов гэгшэдэй хүтэлбэри доро энэ зүжэгые бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. Энэ зүжэгтэ театрымнай бүхы коллектив хабаадана. Гоёон шэмэглэлгыень уранзурааша, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша А. И. Тимин хэнэ. Хүгжэм ба наадалгынгаа, удха ба уранһайханайнгаа талаар Хренниковэй «Шуурган соогуур» гэжэ оперо энэ жанрын зохёолнууд соо түрүү һууринуудай нэгыень эзэлнэ. Уранзохёолшо Николай Виртын «Ори гансаардалга» гэжэ романай үндэһөөр энэ оперо бэшэгдэһэн юм. Үйлэнь Тамбов город шадар гражданай дайнай үедэ болоно. Тэрэ үедэ Антонов «генералай» бандидууд тэндэ үймөө татажа байгаа. Энэ зохёол соо жиирэй ород хүнүүдэй хуби заяан тухай хэлэгдэнэ. Агууехэ Ленинэй зааһан зүб замаар ябажа, тэдэнэрэй илалта туйлаһан тухай харуулагдана.

«Шуурган соогуур» гэжэ оперо Октябриин һайндэрэй боложо байха үедэ харуулагдахань. Тус оперодо гол гол рольнуудые БМАССР-эй арадай артистнар Л. Линховоин, Б. Балдаков, РСФСР-эй габьяата артистка К. Гомбоева-Языкова, БМАССР-эй габьяата артист А. Арсаланов, артистнар Д. Кыштымова, А. Бурлак, О. Карпова, Н. Бестрашнов, К. Матанюк ба бусад наадаха юм.

Үхибүүдтэ зорюулһан оперо ба баледүүд театрымнай репертуарта үшөөл үсөөн байна. Энэ хадаа ехэ дутагдалнай гээшэ. Жэлһээ жэлдэ театр болон хүгжэмые бүри ехээр һонирходог боложо байһан үхибүүдтэ бидэ ехэ уритэй байһаарбди. Үхибүүд оркестрын наадалгые ямар шуналтайгаар шагнадаг гээшэб, сценэ дээрэ боложо байһан үйлые ямар анхаралтайгаар харадаг гээшэб!

Бидэнэр энэ дутагдалаа ойрын сагта гол түлэб усадхахабди. «Чиполинын уршагта ябадал» гэжэ композитор Зориной үхибүүдтэ зорюулжа бэшэһэн баледые энэ жэлэй эхин багта табяа бэлэйбди. Энэ балет мүнөөшье болотор ехэ амжалтатайгаар харуулагдажа байна. Тэрэниие залаар дүүрэн сугларһан багашуул һонирхожо харадаг. Энээндэнь урмашаһан артистнарнай үхибүүдтэ харуулхаяа бүри олон зүжэгүүдые бэлдэхэ гэжэ шиидэнхэй. Жэшээнь, композитор Мариан Ковалиин «Шоно ба долоон эшэгэд» гэһэн үхибүүдэй оперые шэнэ жэлэй гаратар бэлдээд, һургуулиинхидай үбэлэй амаралтын үедэ табихабди. Энэ оперо арадай үльгэрһөө үндэһэлэгдэнхэй. Ерэхэ жэлдэ композитор Красевай «Морозко» гэжэ оперо-үльгэр үхибүүдтэ харуулхабди.

1959 ондо Москвада бурят-монгол искусство болон литературын декада үнгэргэгдэхэнь. Театрымнай урда тон ехэ эмхидхэлэй, творческо зорилго табигданхай. Тэрэниие мүнөө бидэнэр үргэн далайсатайгаар бэелүүлжэ эхилэнхэйбди. Либретто зохёогшодтой, композиторнуудтай нягта холбоотойгоор хэдэ хэдэн шэнэ зохёолнуудые—оперо болон баледүүдые бэлдэжэ байнхайбди. Тэдэнэй эрхим һайнуудынь театрымнай декадын репертуарта оролсохо зэргэтэй.

«Иван Болотников», «Гвардеецүүд» гэжэ томо ехэ оперонуудые, «Тохорюунай дуун» гэжэ балет ба бусадшье зохёолнуудые бэшэһэн советскэ мэдээжэ композитор Л. Степанов Бурят-Монголой либретто бэшэгшэ А. Бальбуровтай хамта «Галсан» гэжэ оперо бэшэнэ. Тэрээн соо мүнөө сагай ажабайдал —Бурят-Монголой ажалшадай дайшалхы ба ажалай габьяа тухай хэлэгдэхэ ёһотой. Үйлэнь үнгэрһэн дайнай үедэ немецко-фашистска концлагерьта эхилээд, һүүлээрнь Забайкалиин ой тайга соо болохо.

Композитор Б. Ямпиловай, либретто зохёогшо А. Арсалановай «Моргоон абгын ааша» гэжэ хүгжэмтэ комеди манай театрта үнгэрэгшэ хабар табигдаад, олониитын зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүргэһэн байгаа. Энэ комедиие авторнуудынь шэнэдхэн заһажа, бүри гүнзэгы удхатай комическа оперо болгожо байна. Энэ зохёол мүн декадын репертуарта оруулагдаха гэжэ шиидхэгдэнхэй.

Манай нютагта 1905 оной революционно хүдэлөөнэй яажа болоһые харуулһан «Байгал дээрэ» гэжэ оперые авторнуудынь—композитор Л. Книппер, либретто зохёогшо Г. Цыдынжапов—үндэһөөрнь һэльбэн заһажа байна.

Хоца Намсараев Г. Цыдынжапов хоёрой зохёоһон либреттээр композиторнууд Ж. Батуев, Б. Майзель гэгшэд «Саран хүхы» гэжэ балет бэшэжэ байна. Энэ балет бурят-монгол арадай үльгэрнүүдэй удхаар зохёогдохо юм. Тэрэнэй либретто һаяхан зүбшэн хэлсэгдэжэ, һайн сэгнэлтэ абаа.

Л. Линховоиной, М. Заславскиин либреттээр бэшэгдэһэн «Инаг дуранай тулада» гэһэн национальна баледэй хүгжэмые Ж. Батуев, Б. Майзель гэгшэд зохёожо дүүргээд, театрта үгэбэ. Тус хүгжэм халуунаар угтагдаһан байна. «Нойрсожо байһан һайхан басаган» гэжэ оперын премьерэй һүүлээр «Инаг дуранай тулада» гэһэн баледые манай театр бэлдэжэ эхилхэнь.

«Агуу һайхан Ангар дүүхэй» гэжэ баледэй (либреттэнь Н. Балданогой) хүгжэмые композитор Б. Ямпилов зохёожо байна. Композитор Д. Аюшеев «Анда нүхэд» гэжэ оперын (либреттэнь мүн Н. Балданогой) хүгжэм бэшэнэ.

Манай театрта табигдажа байһан классическа зохёолнуудһаа гадна, декадын репертуарта Гуногой «Фауст» гэжэ оперо оруулагдахаар хараалагдана. Энэ зохёолые табихада манай национальна артистнарай эрдэм бэлиг, мэргэжэл шадабаринь элеэр харагдаха болоно. Тэрэшэлэн Лариса Сахьяновагай хабаадалгатайгаар Аданай «Жизель» гэжэ балет декадын репертуарта оруулагдажа болохо.

Театрымнай коллективтэ һаяы[illegible] сагта бурят залуу артистнар олоо[illegible] абтаха зэргэтэй. Тиимэһээ респуб[illegible] ликынгаа бүхы нютагуудһаа хүг[illegible] жэмшэ залуу зониие, арадай бэлиг[illegible] тэниие шэлэн олохо гээшэ шухала[illegible] зорилго болоод байна.

Манай театрын творческо хүдэл[illegible] мэрилэгшэдэй мэргэжэл шадаба[illegible] риие дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ[illegible] нүүд абтажа эхилэнхэй. Жэшээнь, актёрнуудай шадабари һайжаруул[illegible] хын түлөө режиссер А. Кимов хэ[illegible] шээлнүүдые хэнэ. Солистнуудай хоолойеынь нарижуулхын түлөө БМАССР-эй габьяата артистка В. Лыгденова мүн хэшээлнүүдые эхилэнхэй.

Москвада үнгэргэгдэхэеэ байһан декада тоогоороо хоёрдохи декада болохонь мэдээжэ. 1940 ондо боло[illegible] һон бурят-монгол искусствын тү[illegible] рүүшын декада олон хүнэй хабаа[illegible] далгатайгаар үнгэргэгдэһэн, сүлөө[illegible] лэгдэһэн арадай национальна соёл[illegible] культурын түргөөр хүгжэһэн дээрэ[illegible] һээ амжалта туйлаһан байгаа. Харин шэнэ декадын амжалта манай режиссер, артист, хүгжэмшэдэй имагтал мэргэжэл шадабариһаа дулдыдахадань сохомтой. Түрүүшын декадаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо өөһэдынгөө соёл культурын үр[illegible] ган хүгжэһые харуулха уялгатайб[illegible] ди.

Театрымнай коллектив Москвада болохо бурят-монгол искусствын декадада амжалтатайгаар бэлдэхэ бүхы арга боломжотой. Энэ шухала хэрэгтэ театральна шэнэ сезон горьтойхон үүргэ дүүргэхэ ушар[illegible] тай.

Л. ЛИБЕРЗОН, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша, Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын директорэй орлогшо.

...УУ МАЛАЙНГАА ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭЕ

♦ Үхэр малаа өөхэтэй, тарган болгохо. ◈ Хото хорёо ...ээр бариха, заһабарилха хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ, ...малшадые һайн гэр байратай болгохо. ◈ Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые зогсоохогүй.

Ажалша бэрхэ айл

...раповтан колхозойнгоо хаша... буруунуудые харууһалдаг бо... дүрбэн жэл болоо. Эдэ ...үүдтэ Бадмацырен Ширапов, хүгшэн Норжима Ни...нь залуу малые эдеэлүүлхэ, ...һалха, бэлшээн таргалуулха... горьтойхон дүй дүршэлтэй бо...й. Тиигэжэ энэ айл Заиграйн ...гай Ленинэй нэрэмжэтэ кол...йнгоо малшадай дунда жэл ...үхэл гарзагүйгөөр малаа ондо ...дагаараа шалгардаг. Үнгэ...э үбэлжэлгын үедэшье харуу...а байһан буруунуудаа бүтэн ...өөр ондо оруулаа һэн. Үбэ... һарануудта һайнаар эдеэлүү...жэ, харууһалагдажа байһан ...нууд дунда зэргын хүшэтэй... ногоон дээрэ гараһан байна.

...ргшэ хабартаа Шираповай...гэ нэгэниинь дунда зэргээр ...килограмм шэгнүүртэй 87 буруу ...ажа абаа һэн. Зундаа ма...гаа бэлшээри, уһалууриие һай... эмхидхэжэ, буруунуудаа ...алуулаа. Бэлшээриинь газар... ой модон соогуур бай...тула буруунуудые һүниин саг...дуулха аргагүй байһан юм. ...ушарһаа гүүртынхид буруу...аа үглөөнэй үүр сайлганаар ...ээридэ гаргаад, үдэшын ха...ы болотор эдеэлүүлдэг байгаа. ...шанга халуунай үедэл бу...ууд үдэртөө һүүдэрлүүлэгдэ... ...тиирүүлэгдэдэг байба.

...унай халуунай үедэ хэдышье ...доо һаа мал, илангаяа залуу ...бэлшэжэ үгэдэггүй, һонорхо... батаганаархадаг байна бшуу. ...унай үедэ мал таргалхаһаа ...агай туражашье болохо. Һоно ...ооһондо эдюулхэгүйн тулада ...тынхид буруунуудайнгаа амар... байха үедэ унай табидаг зан...тай. Ингэжэ шадамараар, оролдосотойгоор малаа харууһалжа, бэлшээжэ байһанай ашаар зунай аяма халуун сагуудташье— июнь, июль һарануудта буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1065 граммаар нэмээһэн байна. Зунай бэлшээриин үедэ буруун бүхэн дунда зэргээр шэгнүүрээ 4 пүүд үлүүтэйгээр нэмээгээ.

Агуухэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, нүхэр Ширапов үбэлжэлгын эхилтэр буруу хашараг бүхэнэй шэгнүүрые дунда зэргээр 300 килограммда хүргэхэ уялга абаа. Тиигээд мүнөө сабшалан, полинуудай табигдахада малаа бүри һайнаар бэлшээжэ, түргэнөөр таргалуулжа байнхай.

Иимэ оролдосотойгоор ажаллажа байдаг, дүй дүршэлтэй малшад колхоздо олон. Һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн хүндэтэ зорилгын табигдаад байхада манай малшад бүри хэшээлтэйгээр ажалладаг болоо. Тиигэжэ мүнөө жэл нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һүн һаагдана. Нооһо хайшалха түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдэө. Сентябрь һарын дүүрэтэр һү һааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ зорилгодоо хүрэжэ байнабди.

Мүнөө колхоздомнай малай ерэхэ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байна. Үбһэ тэжээл горьтойгоор хуряажа, байрануудаа эртээнһээ һайнаар заһабарилан дулаалжа, үбэлжэлгын үедэ малайнгаа ашаг шэмые бүри дээшэлүүлхэ һанаатайбди.

К. Замарацкий, Заиграйн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.

Малынь байра муутай

...ЭДЭ. **(Телефоноор абтаба).** ...н аймагай «Коммунизм» (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Мункуев, ...организациинь секретарь нүхэр Ц. Цыренов) колхоздо ма... дулаан байра үгы дээрэ... үбэлжэлгэ хэдэн жэлэй тур...соо муугаар үнгэргэгдэдэг ...гаа. Малай үбэлжэлгэдэ бии ...гаа дутуу дунданууд энэшье ...дэ хараада абтаагүй байшоо. ...ентябриин 25-най байдалаар ...бөөр хараалагдаһан барилга...дай нэгэниишье дүүргэгдээгүй. ...шээнь, Эхирид гэжэ газартахи ...а Сосоровой отара дээрэ ...рань угаа муу. Эндэ ехэ ...абари хэхэ хэрэгтэй байгаа. ...д тэндэ юуншье хэгдэнэгүй. ...н Дамдинбазар Донеевэй даа...хэ хониной отарада 610 толгой хонид бии. Эндэхи байрань ...доол 400 толгой хониной баг...аар. Тиимэһээ хониной байра ...гдэжэ баригдаха байһан аад, ...өө ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэ...

Нэгэдэхи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Ж. Бадмаев) эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, бодото хэмжээ абанагүй.

Колхозой хоёрдохи комплексно бригадада (бригадирынь нүхэр Цоктоев) үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл бүришье муугаар ябуулагдана. Энэ бригадада малай 6 байра заһагдаха ёһотой аад, нэгэниишье бэлэн болгогдоодүй. Жэшээлхэдэ, Г. Гармаевай, М. Койдоновой отарануудта хониной байра, мүн малшадай байха гэр дутамаг.

Шанаа гэжэ газарта һаалиин гүүртэ бии юм. Эндэ нёдондо тугалнуудынь муу байратайһаа үбшэлжэ, гарзада ороһон байгаа. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай мүнөө мартажархинхай, һанаа амархан һуужа байһаар.

Колхозой правлени, партийна организаци малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые түргэдхэхын тулада яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Б. Чагдуров.

Хэндэ найдана гээшэб?

...урумканай аймагай Сталинай ...эмжэтэ колхоз үбһэ хуряал...а оройдоо 25 процент, си...даралгаяа 38 процент дүүргэбэ. ...жэл иимэ багаар бэлэдхэжэ бай... колхоздо үбэлжэлгэсэ үнгэргэ...ь ехэ бэрхэшээлтэй болохо бай...инь лабтай. Энээниие тус кол...ой хүтэлбэрилэгшэд мэдэнгүй ...а гэжэ хэлэхын аргагүй. Теэд ...нэй ямар юумэндэ найдажа ...агынь гайхалтай.

...үн эндэ муугаар шүруулагдаһан ...н һүринүүд хура бороодо оро..., ехээр гутажа байһан баримта...д бии. Теэд хоёрдохи, гурбадахи ...плексно бригадануудай бригадирнууд Б. Раднаев, Д. Бадмаев гэгшэд нороһон үбһэеэ хатааха хэмжээ абангүй, харин һанаа амархан һуужа байна. Тэрэшэлэн, Хүнтэйн талада тармагдаагүй үбһэн, һурилэгдөөгүй олон бухал хура бороондо орожо гутажа, шанараа гээжэ байнхай.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, хамтынгаа малые үбһэ тэжээлээр хүсэд хангахын түлөө бодотоор тэмсэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

О. Раднаев, манай корр.

СССР-эй ахадуу арадуудай агуухэ бүлэ соо

СОВЕТ ЗАСАГАЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ ҺАЛБАРАН ХҮГЖӨӨ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 1. Тянь-Шаньска областиин «Тулек» гэжэ совхозой хонид. 2. Уһанай Орто-Токойско сөөрэм баридаг хүдэлмэришэдэй тосхон.

(Киргизскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Т. Кулатовтай хэһэн хөөрэлдөөн)

Киргиз арадай литературын эхи табигша уранзохёолшо Касым-алы Баялинов революциин урда тээ Киргизиин арад зоной харанхы балар, хүндэ хүшэр байдалда байһан тухайнь иигэжэ бэшээ һэн:

«Үгытэй ядуу, барга харанхы байдалтай манай арад эшэгы гэрнүүд соо байдаг, тиихэдээ малаараа ходо зөөжэ ябадаг байгаа. Хада уулануудтамнай барагдашагүй ехэ баялиг бии гэжэ арадай дуунуудта дуулагдадаг, үльгэр домогто хэлэгдэдэг һэн. Теэд мүлжэгдэжэ дарлагдажа байһан арад эдэ баялигуудые абажа ашаглаха шадалгүй байгаа. Тиимэһээ хонгор һайхан манай нютаг зэрлиг, зүдэрүү хүхэ байһан юм».

Хаанта Россин заха үзүүртэ байһан, адагай энэ нютагые мүнөөнэй Киргизстантай сасуулхада, тэдэнэр үдэр һүни шэнги ехэ илгаатай. Аяар холын малшадай байрадашье, хадын аулда гү, али шахтёрнуудай городтошье—хаа хаанагүй Совет засагай үедэ айхабтар ехэ хубилалта хэгдэнхэй, хаа хаанагүй шэнэ ажабайдал тогтоогдоо.

Киргиз арадые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ дардам арюун зам Агуухэ Октябриин социалистическэ революци нээгээ юм. СССР-эй арадуудай эбтэй эетэй олонациональна бүлэ соо Советскэ Киргизстанай экономиконь, соёл болбосоролынь һалбаран хүгжэнэ. Арадай акынууд мүнөө һаруул һайхан, ондоо ажабайдал тухай дуулан магтадаг болонхой.

Хэды зуун жэлдэ нойрсожо
байһан оронииемни
Хүхюу гудогуудай һүртэ
ханхинаан һэрюулээ.
Хуби заяанһаа баян
үршөөлдэ хүртэһэн хизаарни
Хуудам Зүүн зүгэй
оронуудые гэрэлтүүлнэш!
Хэзээ заяанһаа баялигаараа
суурхадаг Уралдал

Киргизиимни хада уулануд баялигаа дэлгэнэл,—гэжэ республикын арадай поэт Аалы Токомбаевай шүлэгүүдэйнь нэгэн соо хэлэгдэһэн байдаг.

Октябриин революци арад зоной эршэ хүсые, эдэбхи хэшээлыень хизаарлашагүйгөөр бадаруулжа, Киргизиин барагдашагүй ехэ баялигые арадай болгоһон байна. Урдань зүдэрүү хүхэ, зэрлиг хизаар байһанаа мүнөө Советскэ Союзай түрүү республикануудай нэгэниинь болонхой. Республикын промышленность, хүдөө ажахынь ехээр хүгжөө, түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ, онсо өөрэ гайхамшагта соёл культурань һалбаран хүгжөө.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ородой хүдэлмэришэн ангиин ахадүүгэй туһаламжын ашаар Киргизстанай ажалшад элдэб олон һалбаритай промышленность байгуулаа юм. Мүнөө үеын техникээр хангагдаһан 500 шахуу промышленна предприяти республика дотор хүдэлнэ. Хүдөө ажахын машина бүтээдэг, ниислэл хотодохи М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ завод Киргизиин ажалшадай аха һанаха заводынь юм. Энэ заводой бүтээһэн машинанууд гансал Киргизиин тариалангуудта бэшэ, харин Казахстанай, Сибириин болон Алтайн хизааргүй үргэн уужам шэнэ газарта хэрэглэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иссык-Кульска областиин Пржевальска районой «Джаны-Джылгыз» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой Океш Тюлебердиев (баруун гарһаа хоёрдохи) Фрунзе городто эмхидхэгдэһэн арадай ажахын республиканска выставкэдэ ерэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Үнгэтэ металлурги, нүүрһэнэй, нефть абадаг болон промышленностиин бусад һалбаринууд республика дотор байгуулагданхай. Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Итали Япон хоёрто абтадагһаа ехэ нүүрһэн, мүн нефть Киргизидэ абтана. Харин сахар абалгаар Киргизи Франциин, Италиин, Германиин Федеративна Республикын урдань оронхой.

Киргизиин промышленностинь улам ехээр, түргөөр хүгжэнэ. Промышленна продукци бүтээхэ 8 һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. Промышленность хүтэлбэрилхэ хэрэгэй хубилгагдажа, Киргизиин экономическа районой Арадай Ажахын Соведые байгуулһан ушар энэ ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ нилээд туһа боложо үгөө юм.

Зургаадахи табанжэлэй туршада Киргизиин промышленность бүри ехээр, хурдан түргөөр хүгжэхэ. Түрүүшын табанжэлэй урдахи 1926—1927 онуудта орходоо 64 дахин ехэ, харин дайнай урдахи 1940 онойхидо орходоо 6 дахин ехэ эд бараан 1960 ондо республика дотор бүтээгдэхэ юм.

Киргизи хүсэ ехэтэ гол мүрэнүүдээр олон. Эдэ гол мүрэнүүдэйнь хүсэн Англи, Франци, Германи гурбанай бүхы гол мүрэнүүдэй хүсэнһөөнь ехэ гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Совет засагай үедэ Киргизидэ айхабтар олон гидроэлектростанцинууд баригданхай. Зургаадахи табанжэлэй туршада электроэнерги 1,8 дахин ехээр абтаха байна. Гол түлэб томо гидроэлектростанцинуудые бариһанай ашаар иимэ ехэ энерги абтадаг болохо, Фрунзе городой шадар асари ехэ Аламединскэ ГЭС баригдажа дүүргүүтэй байна.

Тэрэшэлэн, Киргизстанай хүдөө ажахы ушаргүй ехээр хубилаа. Хүн зон һууришаһан байдалтай болонхой. Республикын, колхоз совхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг боложо байнхай. Сахарна свёклоһоо абтаһан ургасын талаар нёдондо жэлдэ Киргизи Америкын Холбоото Штадуудые хүсэжэ, орон доторoo нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна. Тиихэдэ Франци, Итали, Англи, Дани мэтын гүрэнүүд энэ талаар аяар хойнонь үлэнхэй. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр мяха, һүн болон нооһон Киргизидэ нилээд ехээр абтадаг болобо. Хүдөө ажахыгаа амжалтатайгаар хүгжөөһэнэйнгөө түлөө республика Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Республикын газар дайдые уһалха талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Тянь-Шаниин тэг дундахи дабаанууд дээрэ айхабтар ехэ уһа багтааха Орто-Токойско сөөрэм нүхэн малтагдажа байна. 500 миллион кубометр багтаамжатай энэ сөөрэмэй уһан колхоз, совхозуудай 100 мянган гектар тариалангые арюун һайхан уһаар ундалуулжа, ами оруулха юм. Энэ сөөрэм ерэхэ жэлдэ бүрин бүтэхэ байна. Мүн уһалууриин бусадшье барилганууд һаяар дүүргэгдэхээр хараалагданхай. Мүнөө ашаглагдадаггүй байһан 100 мянга шахуу гектар газар эдэ бүгэдын ашаар 5 жэлэй туршада ашаглан элдүүрилэгдэдэг болохо юм.

Агуухэ Октябриин һүүлээр Киргизидэ болоһон ехэ хубилалтануудай ашаар киргиз арадай соёл культурань ехээр һалбараа. Мүнөө Киргизиин бүхы зон үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Киргиз яһата олон мянган хүбүүд, басагад Киргизиин гүрэнэй университедтэ, политехническэ, медицинскэ болон бусад институудта һуража, дээдэ эрдэмтэй болоно. Наукануудай Академи Киргизидэ байгуулагданхай.

Совет засагай туршада Киргизиин туйлаһан ехэ амжалтань Коммунистическэ партиин ленинскэ национальна политикын тон зүб байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Союзна республикануудай эрхые саашадаа бүри үргэдхэхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй бэелүүлжэ байһан хэмжээнүүд Советскэ Киргизстанай ажахые, соёл культурыень орьёлмо түргөөр хүгжөөхэдэ ехэ туһа болохо юм.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиие, тэрэнэй ленинскэ ЦК-е тойрон нягтаар жагсанхай орденто Киргизстанай ажалшад Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе угтахань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; (зүүн гарһаа) 1. Фрунзеда болоһон һайндэртэ киргиз залуушуул ябана. 2. Фрунзе городой университетскэ талмай харуулагдана. 3. Хүбэн хуряалгаар түрүү һуурида гараһан Ханазим Маткаримова ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА

СССР-эй Верховно Советэй делегаци Хитадта айлшалжа байна

ПЕКИН, сентябриин 30. (ТАСС). Нүхэр А. Б. Аристов түрүүтэй СССР-эй Верховно Советэй делегациин гэшүүд сентябриин 30-най түрүүшын хахадта КНР-эй ниислэлэй үзэсхэлэн һайхан газарнуудаар ябаһан, городой газаа талада оршодог «Ихэюань» паркда ошоһон байна.

КНР-эй гүрэнэй советэй премьер Чжоу Энь-лай СССР-эй Верховно Советэй делегацитай үдын хойно уулзаа.

СССР-эй Верховно Советэй делегацитай Мао Цзэ-дун уулзаба

ПЕКИН, сентябриин 30. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун сентябриин 30-най үдэшэлэн нүхэр А. Б. Аристов түрүүтэй СССР-эй Верховно Советэй делегацитай уулзаа.

Нүхэр Мао Цзэ-дун час хахадай туршада айлшадтаяа энэрхы зулгыгаар хөөрэлдэһэн байна. Нүхэр Пын Чжэнь болон КНР-тэ байдаг СССР-эй элшэн сайд П. Ф. Юдин хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Советскэ морягууд Сиридэ айлшалһаар

ДАМАСК, сентябриин 30. (ТАСС). Сиридэ айлшалжа байһан сэрэгэй советскэ корабльнуудай отрядай командалагша вице-адмирал В. Ф. Котов советскэ далайн-сэрэгэй офицернүүдтэй хамта сентябриин 29-дэ президентын ордон ошожо, Сириин Республикын президент Шукри Куатлитай уулзаба.

Президент Куатли В. Ф. Котов хоёр үгэ хэлээ.

«Оронуудаймнай ахадүү ёһоной хани барисаатай байһыень манай орондо байха үедөө таанад элеэр хараат. Таанадай эндэ айлшалһан ушар манай агууехэ хани—Советскэ Союз тухай бидэндэ хододоо һануулжа байха бээз гэжэ найданаб. Гансал Сириин дүрбэ миллион зонтой арад бэшэ, харин бүхы араб изагууртан тиигэжэ бодоно. Бидэнэр дайлалдаха дурагүйбди; энхэ амгалан байдалда ажаһууха гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди. Тиимэһээ танай эндэ айлшалһан ушар гансал манай оронуудай хани барисаае бэхижүүлхэ бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлһэй гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб» гэжэ Шукри Куатли хэлээ. Гадна Шукри Куатли агууехэ совет арадта, тэрэшэлэн президент К. Е. Ворошиловта, премьер-министр Н. А. Булганинда болон маршал Г. К. Жуковта халуун амар мэндэ хүргэхыень айлшадаа гуйба.

В. Ф. Котов харюугай үгэ хэлэжэ, халуунаар угтаһанайнь түлөө президент Куатлида баясхалан хүргөө.

Термоядерна буу зэбсэг хоригдохо ёһотой гэһэн эрдэмтэдэй эрилтэ

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Ажабайдалынь, ажал хүдэлмэринь хүнэй бэе махабадада ямараар нүлөөлдэг бэ гэһэн асуудалаар уласхоорондын хоёрдохи конгресс Канн гэжэ Франциин курортно городто боложо дүүрэбэ. 33 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай эрдэмтэд конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

Атомна элшэнүүдэй хүн зоной ами наһанда улам аюултай боложо байһан асуудал конгрессэй зүбшэхэ гол шухала асуудал байгаа.

Атомна элшэнүүдтэй тэмсэхын тулада бүгэдөөрөө хүсэеэ нэгэдүүлжэ, дары түргэн яаралтай хэмжээ абаха ёһотойбди гэжэ Франциин эрдэмтэ Лакассань мэдүүлбэ.

Атомна элшэнүүдһээ боложо рак үбшөөр үбшэлхэ ябадал улам олошоржо байна, тиимэһээнь мүн лэ тэмсэл шангадуулхаар болоо гэжэ профессор Пикок (Англи) мэдүүлбэ.

Атомна элшэнүүдһээ боложо хүнүүдэй олоһон үбшэниинь уг залгамжалан дамжадагынь ехэ аюултай байна гэжэ Баруун Германиин эрдэмтэ Каплан хэлэбэ.

Хиросимада хаягдаһан атомна бомбоһоо боложо гэмтэһэн хүнүүдые адаглан шэнжэлһэн тухайгаа Японой эрдэмтэд Коно Кусано хоёр конгрессто элидхэбэ.

«Атомна энергиие гансал арад зоной аша туһада хэрэглэдэг болохын тулада дары хэмжээ хараалха зорилгоор» уласхоорондын конференци зарлагдаха ёһотой гэжэ конференцидэ хабаадагшад нэгэн дуугаар тэмдэглээ.

Советскэ Союзда айлшалһан тухайгаа г-жа Рузвельт игэжэ хөөрэнэ

КОПЕНГАГЕН, сентябриин 29. (ТАСС). Советскэ Союзһаа США бусажа ябаха замдаа г-жа Элеонора Рузвельт сентябриин 29-дэ Копенгагенда тогтобо. Һайнаар айлшалһандаа ехэ баяртай ябанаб, харахаяа хүсэһэн бүхы юумэеэ харааб, хөөрэлдэхэ дуратай бүхы хүнүүдээрээ хөөрэлдөөб гэжэ г-жа Рузвельт журналистнуудта мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай хүн зон хэр һайн ажаһуудалтай болоо гээшэб гэжэ асуудалда харюусаха зуураа, революциин болоһонһоо хойшо хүн зонойнь байдал айхабтар ехээр һайжараа юм байна гэжэ г-жа Рузвельт онсолон тэмдэглэбэ.

Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференци зарлаха тушаа Египедтэ бэлэдхэл хэгдэнэ

КАИР, сентябриин 30. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференци зарлаха тушаа бэлэдхэлэй комитедэй заседани сентябриин эсэс багаар Каирта болобо гэжэ МЕН агентство мэдээсэнэ.

Энэ конференциие байгша оной декабрьда зарлаха гэжэ хараалагданхай. Конференци зарлаха бэлэдхэлэй комитедтэ Ази, Африкын 38 түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Бандунгска конференцидэ хабааһан оронуудай, тэрэшэлэн Ази, Африкын хэдэн бусад оронуудай—Ганын, Тунисай, Либериин, Таиландын, Малайн, Угандын, Сомалиин, Нигериин түлөөлэгшэд оролсоно. Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын энэ конференци Бандунгска конференци дээрэ хараалагдаһан политикые үргэлжэлүүлхэ, тэндэ тодорхойлогдоһон гол ёһонуудыень дахин гэршэлэн баримталха, гадна Ази, Африкын оронуудай хоорондо харилсаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа болохо байна. Ази, Африкын оронуудай ниитын олон түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадаха.

Алжиртахи байдал улам шангадажа байна

ПАРИЖ, сентябриин 30. (ТАСС). Алжирта нэгэшье үдэр таһалдангүйгөөр сэрэг дайн боложол байна. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Немурһаа баруун урдуур буһалгаашад Франциин далайн мэргэн буудагшадай отрядтай сентябриин 29-дэ тулалдаа. 12 алжирайхид алуулаа гэжэ Франциин командовани мэдээсэбэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Франциин солдадуудта, офицернүүдтэ добтолхо ябадал Алжирта улам олошорбо. Оранда ябаһан Франциин автомашина буудуулжа, тэрээн соо һууһан 3 француз шархатаа. Мостаганемдэ түб талмайнуудай нэгэн дээрэ граната хаягдажа, 20 шахуу хүн; тэрэ тоодо хэдэн сэрэгэйхид шархатаа. Франциин сэрэгэй сүүд найман алжирайхидые саазалжа алаха гэжэ сентябриин 29-дэ шиидхэбэ.

Литл-Рогтохи байдал

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 29. (ТАСС). «Литл-Рогтохи байдал хуушан түхэлдөө оробо» гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Гэбэшье, негр үхибүүд урдынхидаал адли тусхай автобусоор һургуулидаа асарагдана. Ашаанай машинануудта һууһан солдадууд тэдэниие тойроод хаража ябана. Һургуулиие тойроод 101-дэхи авиадесантна дивизиин парашютистнууд харуулда зогсоно. Харин һургуулиһаа тээ холохоно үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад сугларанхай гансал «солдадууд тонилог», бидэнэр негрнүүдые «һунаахабди» гэжэ хашхаралдана.

ХУДАНАЙ ГОЛДО.

И. Денисовэй фотоэтюд.

Михаил ЦАГАНОВ

Баян намар

Алдарта зурааша Левитанай
«Алтан намарай» ерэхэдэ,
Аша ехэтэй ажалаймнай
Алхаса улам түргэдэнэ.
Шэмэтэй хэшэгтэй кукурузамнай
Силос ехээр болонхой.

Табан хушуу малаймнай
Тамир шадалынь нэмэнхэй.
Һү, тоһо, мяхаараа
Һуулга торхоо халяанабди,
Хүн бүхэндэ хүртэсөөрөө
Хүсэжэ Америкые гарахабди.

Намарай зугаа

Хонхын отарын малшан
Хорин нэгэтэй Хорлохон.
Хонин һүрэгөө адуулан,
Холые харана шэртэн.
Арбай таряа тээһэн
Ашаанай олон машинанууд,
Тоог тээшээ шамдуухан
Тооһо татан һубаринад.

Захяатай бэшэг абаад,
Жолоошо хүбүүн баяртай,
Үдэрэйнгөө нормые дүүргээд,
Үдэшэлэн уулзаха болзортой.
Хорлын эжы Эржэниие
Хүрьгэнтэй болохонь гэлсэдэг,
Хурим түрэдөө түхеэрхэдэнь
Хүршынь хүгшэн баясадаг.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо

ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕР

Энэ жэлдэ 1770 гектар тарааниинь һайнаар ургаа. Колхозой таряа хуряажа байһан комбайнер Балдан Гомбожапов түрүү һууриda ябана. Үдэртөө 20—26 гектарай таряа хадажа абана. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, 300 гаран гектар таряа хуряагаад байна.

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦЕРТ

Арадай дуу болон хатарай ансамбль концерт табижа, ажалшадые ехэтэ һонирхуулаа. Бурят-Монголой арадай артист Цырен Хоборков арадай демократиин оронуудай дуунуудые дуулаба. Бурят-Монголой арадай артистка Татьяна Гергесова энэдхэг ороной танца шадамар бэрхээр наадаа. Мүн баянист Хомяков «Волга нютагай аялгануудые» ирагуу бэрхээр наадаба.

ҺАЙНААР АЖАЛЛАБА

Колхоздо туһалхаяа ерэһэн Улан-Удын пединститудай студентнэр һайнаар хүдэлмэрилөө. Студентнэр Ал. Сабидуев, Цырен Рыгзенов, Надежда Маркова, Ал. Балтахинова, Сэсэг Дармаева, Октябрина Жамсаранова гэгшэд эрхим һайнаар ажаллаба.

АГИТБРИГАДА ЕРЭЭ

Хэжэнгын аймагай Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиинхид колхоздо ерэжэ, концерт табиба. Колхознигууд концертые һонирхожо хараа.

Хэжэнгэ. **Б. Халзанов.**

Культвагон

Гашейн МТС-эй комсомолшу... үүсхэлээр нүүдэл культвагон һа... эмхидхэгдэбэ. Энэ вагон таря... ряалгада хабаадалсагшадые хэ... тэй зүйлнүүдээр хангаха юм. ... дэнь: гоё һайханаар түхеэрэгд... стол дээрэ газетэ, журналнууд, ... дэл библиотекэ, шатар, даам, до... но, «Родина» гэжэ радиоприём... гармошко бии. Энээнһээ гадна, ... гон соо хирэ хирэ болоод лэ, лек... элидхэлнүүд үнгэргэгдэдэг, кино... руулагдадаг байна.

Эмхидхэгдэһэн энэ культва... «Гигант» колхозой хүдэлмэри... дые мүнөө хангажа байнхай.

М. Николае...

Мухаршэбэр.

Футбол

Түрүү һууриин түл...

Футболоор республикын ... һуури эзэлхын түлөө мүрысө... Городок городой футболист... түрүүлжэ ябана. Энэ городой ... мандынхид ПВЗ-гэй «Локомо... бүлгэмэйхидтэй уулзаад, 1:0 г... тоотойгоор шүүгээ. Мүн эд... транспортын «Локомотив» бү... мэй футболистнуудтай уулз... тэнсэһэн байна.

* * *

Тэрэшэлэн футболоор облпр... соведэй кубок абахын түлөө м... сөөндэ «Байкал» бүлгэмэйхид ... бын фабрикын футболистнуу... уулзажа наадаба. «Байкалайх... шадамар бэрхээр наадажа ил... Эдэнэр облпрофсоведэй кубок ... ба.

А. Игумно...

Сүүдэй залһаа

БМАССР-эй Культурын ми... терствын эмхи зургаануудта г... нэй мүнгэ зөөри ехээр хулгайл... үриһэн хэдэн ушарнууд элирүү... дэһэн байгаа.

БМАССР-эй Верховно сүүд энэ... рэгые һаяхан хаража үзөөд, Куль... рын министерствын главна бух... тер Ищигиловые, Культурын ... нистерствын кинофикациин та... гай главна бухгалтер байһан Д... гановые 20 жэлээр, Культур... министерствын кинофикациин та... гай базые даагша, кассир бай... Хамагановае 12 жэлээр, Культур... министерствын кассир Болонева... жэлээр, мүн Хамагановагай һүүл... кассираар ажаллаһан, Культур... министерствын кинофикациин та... гай базые даагша Цыреторова... жэлээр заһан заларуулха ажа... лагерьта ябуулха гэжэ шиидхэб...

С. Кузнецова, БМАССР... Верховно сүүдэй түрүүлэгш... орлогшо.

—✦—

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Советэй П... зидиум нүхэр **Замчевский** И... Константиновичые Югославиин ... деративна Арадай Республика... байха Онсо ба Бүрин эрхэтэ ... шэн Сайдаар томилбо.

* * *

СССР-эй Верховно Советэй П... зидиум СССР-эй Гадаадын хэ... гүүдэй Министрын Орлогшоор ... милогдоһонтойнь дашарамдуул... Югославиин Арадай Федерати... Республикада байдаг Онсо ба ... рин эрхэтэ Элшэн Сайдай үялг... нүхэр **Фирюбин** Николай Павлов... чые сүлөөлөө.

Жамьян БАЛДАНЖАБОН

Залуу нүхэрэй эндүүрэл

РАССКАЗ

—✪—

Бишыхан таһалга. Улаан сэмбээр бүрхөөһэн столой саана һаглагар үһээ сохо дээгүүрээ надхуулһан, хүрин галстугтай залуу хүбүүн бэшэг бэшэжэ һууна.

Дары үүдэн түрд гэжэ, гартаа саарһа бариһан үндэр хара эхэнэр таһалга соо орожо ерэһээр, толгойгоо үлэ мэдэг дохин, аргааханаар мэндэшэлбэ. Гэбэшье, залуу ноён толгойгоошье үргэбэгүй, бүри түргэ түргэн бэшэсэгээн һууна.

Тэрэ эхэнэр үшөө нэгэ хүлөө татан алдатараа, зуг тудажа, залуу нүхэрэй һанал бодолые үргөөжэрхихэгүй гэһэндэл, аргааханаар хоолойгоо заһаба:

— Дагдан Дагбаевич!..

Одоол Дагдан Дагбаевич толгойгоо үргэжэ, үһээ һэгсэрэн, сабшалаагүй нюдөөр хараадхиба.

— Би танда....,—гээд, тэрэ эхэнэр үгэлэн хэлэжэ, саарһа һарбайхаар забдаба.

Дагдан Дагбаевич сухалтайгаар гүбэд гэбэ:

— Би сүлөөгүй һуунам. Харанагүй гүш?

— Өөртэтнай...

— Секретарьта, — гэжэ Дагдан Дагбаевич нэгэ үгөөр эгсэ хэлээд, баһал уруугаа хаража, нөөхил бэшэгээ бэшэжэ ороно.

Тэрэ эхэнэр гайхангяар хаража зогсод гээд, таһалгаһаань гаража ябашана.

Таһалга соонь баһал жэн балай боложо, Дагдан Дагбаевич, һанаа алдан, толгойгоо барина.

«... Нүхэр Дулма!» гэжэ бэшэмсээрнь, мүнөө мэнэ һаяхан табиһан шангадхаһан тэмдэгынь, сагаан саһан дээрэ шаажархиһан гасуу мэтэ, залуу ноёной нюдэндэ тороллоно. «Шамһаа бэшэгүүдые үдэр һүнигүй хүлеэжэ яданам. Юундэ бэшэг бэшэнэгүй гээшэбши?»—гэжэ бэшэжэ байтарнь, «Дулмымни һанаа зүрхыень ондоо хүн буляаба гээшэ гү?..» гэһэн өөнтэг жүтөөн зосоонь орожо, һууриһаа бодоодхибо.

— Яаха болооб?

Тэрээндэнь хэн харюу үгэхэ бэлэй! Дахин столдоо һуужа, шанаагаа тулаба.

Юрэдөө, Дагдан Дагбаев хори гаража ябаһан залуу хүбүүн болобошье, аймагай коммунальна ажахын таһагые даагша болгогдон дэбжүүлэгдэһэн байгаа. Энэ үе соо «Дагдан Дагбаевич» гэжэ алдартай болохоһоо гадна, харюусалгата тушаалда урдань хүдэлжэ үзөөшьегүй һаа, томоорходог, ямар нэгэн хэрэг шиидхүүлхэ гэжэ ерэһэн хүнүүдые секретарьтаа гү, али энэ тэрэ хүнүүдтэ дам эльгэдэг муу зантай боложо байһаниинь шаналалтай юм.

Хэдышье хүндэлүүлэн нэрлүүлдэг, хэдышье албан хойрог зантай болоһон байбашье һаань, инаг дуран гээшэ ямаршье хатуу шэрүүн абари зан нугалжа шададаг, ямаршье гал дүлэн соогуур хүтэлжэ гаргадаг, поэдүүдэй хэлэдэгээр һаа, хадын хара шулуу хайлуулжа шадамаар хүсэн ха юм. Мүнөө Дагдан Дагбаевич Онон мүрэнэй эрьедэ хони адуулжа ябаһан, колхозой юрын басаган Дулма Дармаевагай сарюун сэлмэг шарайе, нугархай солбон бэеые һанал бодолһоо холодхожо шадахаа болиһон байгаа бшуу. Энэ дороо гүйлгэжэ, Дулмадаа ошохошье байгаа, теэд хойшолуулашагүй албан хэрэгынь яабашье табихаар бэшэ ааб даа.

Гэнтэ хэншьеб баһал үүдэ тоншожо, Дагдан Дагбаевичын гунигта һанал бодолые таһалдуулба.

— За!

Үһээ ёрбойлгон һамнаһан уб улаахан уралтай секретарь басаган гартаа хэдэн саарһануудые баринхай, хиталзаһаар орожо ерэбэ:

—Мүнөөдэрэй почто.

Дагдан Дагбаевич, почтоор ерэһэн саарһануудые ирасагаан байтараа, секретарьһаа асууба:

— Тугаарай эхэнэр ямар хэрэгтэй ерээ һэм?

Секретарь басаган үрөөһэн мүрөө хабшагад гүүлэн:

—Үгы, «танда бэшэг үгэхэ һэм» гээд, нэрэ һурагүй орошоо бэлэйл.

— Би шамда үгэ гээ һэм.

—Тэрэтнай һөөргөөшье харангүй гаража ябашоол.

— Хаанаһаа ерэһэн эхэнэр һэм?

— Ононһоо.

Дагдан Дагбаевич һууриһаа бодошобо:

—Тэрэ эхэнэр хаанаб?

— Ошоо юм бэзэ даа,—гэнэ секретарь басаган.

— Ононһоо... бэшэг намда үгэхэ..,—гэжэ Дагдан Дагбаевич, аман соогоо гүбэнэн, таһалгаһаа гүйжэ гарана.

...ВЛКСМ-эй айкомой зарлаһан залуу хонишодой суглаанда зүг бүхэнһөө хүбүүд, басагад сугларба. Дагдан Дагбаевич суглаанай болохо газарта үнинэй ерэнхэй, Хүндэлэлэй доскада хадагдаһан хүнүүдэй дүрэнүүдые харан харан зогсодог байба. Тэдэнэй дундаһаа Дагдан Дагбаевичын урдаһаа энеэбхилэн хаража байһан Дулма басаганай нюур шарай һанаан сэдьхэлыень юунһээшье үлүүгээр татадаг байгаа бшүу. Суглааншье эхилхэ боложо, залуу хонишод һууринуудаа эзэлэн һууба. Зүгөөр Дагдан Дагбаевичын бэдэрһэн хүн харагдабагүй ха.

ВЛКСМ-эй айкомой секретариин столой саана гаража, суглаанай нээлтын үгэ хэлэжэ эхилхэтэй сасуу Дармаева үшөө танигдаагүй хоёр нүхэдтэй орожо ерэнэ. Дагдан Дагбаевич, тэрэниие хараһаар, нюурынь халуу бусалхадал гээд, өөрөөшье мэдэнгүй һууриһаа үндэлзэн байба. Эдэ бүгэдые гэнтэ өөрөө мэдэжэ, өөртөө захиралта үгэнэ: «Хүндэтэ нүхэр Дагдан Дагбаевич, та аймагай харюусалгата нюур гээшэт! Энэ тэрэ басага хараад яасагаажа байнат? Та томоотой бүдүүн янзаар бэеэ абажа ябаха ёһотойт!..»

Гэбэшье, бүхы һанал бодолынь Дулмын хажууда эрьелдэнэ. Томоотой ноён хүн хадаал гэжэ бэеэ баалан, элидхэлшэ тээшэ мидайн хаража һууба. Зүгөөр, элидхэлшын хэлэһэн үгэнүүд залуу ноёной шэхэндэ торсолдодоггүй байба.

—... Залуу хонишон, комсомолка Дармаева Дулма, —гэжэ элидхэлшэ хэлээд, стакантай уһанһаа нэгэ гудамхин, саашань үргэлжэлүүлбэ, —хонин һүрэгөө нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулжа байна. Дулма Дармаева, хонёо адуулжа ябаһаар, тээсгэнэй ехэ шуурганаар дайралдаа һэн. Теэд хонон үнжэн хонёо һахижа, бүрин бүтэн абаржа шадаа...

Дагдан Дагбаевичын нюдэндэ саһа бордоһон соо алхалжа ябаһан Дулма халта харагдахадал гэбэ.

Нүхэдэйнгөө дунда элидхэл шагнажа һууһан Дулма басаган тэрэ шуургата һүниие түр зуура һанаандаа оруулба.

...Элидхэлшэшье хэлэхэ юумээ хэлэжэ, суглаанай забһарлалга болоно. Дагдан Дагбаевичшье Дулматай уулзаха һэдэлгэтэй, зоной дундуур түрисэлдэн, тэрээндэ дүтэлжэ ошоно.

Дулма, нүхэд басагадаараа хөөрэлдэн фойе соогуур ябасагаан байба.

Дагдан Дагбаевич зорюута урдаһаань ошожо, тэдэниие мэндэшэлбэ. Тэдэнэр өөһэд хоорондоо нэгэ юумэ шэбэнэлдэн, Дагдан тээшэ хулгай нюдөөрөө хаража байһан шэнгеэр үзэгдэбэ. «Энэ дороо тэдэнэй нюдэнһөө холодохо юм байна»,—гэжэ бодоод, үүдэн тээшэ алхалан ябатараа, суранзанда татуулһан мэтэ, Дулмада баһал дүтэлнэ.

Хонхо жэнгирбэ. Суглаашан ехэ зал руу орожо захална. Эгээл энэ үедэ Дагдан Дулматай хоёр-гурбан үгэ андалдаха арга олоно.

— Юундэ бэшэг бэшэнэгүйбши? —гэжэ Дагдан гүбэд гэбэ.

— Юун бэшэнэгүй гэжэ? Эльгээһэн бэшэгыем секретарьтаа үгэ гэжэ ноёрхоод, өөрөө абаагүй бэшэ аалши,—гээд, Дулма зал руу орошобо.

Дагдан Дагбаевич, үгэшье хэлэжэ шадангүй, үүдэнэй арада гансаараа үлэшэбэ.

— Халаг, баһал бузар юумэ хээ байнаб,—гэжэ аман соогоо үгэлэн, газарта нёлбожорхёод, Культурын байшанһаа гаража ябашаба.

Эндэһээ гараад, үйлсөөр ябажа ябахадань, уулзаһан лэ хүниинь эдэ бүгэдыень таажа мэдээд, наада барингяар энеэбхилэн үнгэрһэн шэнгеэр харагдана.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00544. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 5700